

---

## Leger med og uten grenser

---

REDAKSJONELT

STOLTENBERG C

---

*Etter tildelingen av Nobels fredspris for 1999 opplever Leger Uten Grenser både hyllest og nærmere granskning av sitt arbeid*

Nobelkomiteen kunngjorde 15. oktober 1999 at Nobels fredspris skal tildeles Leger Uten Grenser - Médecins Sans Frontières - for banebrytende humanitær innsats.

I jubelen, og dels i lettelsen, over at tusenårets siste fredspris går til Leger Uten Grenser, snarere enn til kinesiske opposisjonelle, har det ikke vært mange kritiske kommentarer. Den norske lægeforening var blant de førstestolte gratulantene. Det er en glede at Nobels fredspris går til en engasjert og aktiv frivillig hjelpeorganisasjon som hjelper og vitner om mennesker i fare.

Organisasjonen nyter stor respekt for sine prinsipper om nøytralitet og uavhengighet, og for at de ofte er de førstetil å nå frem og de siste til å trekke seg ut ved væpnede konflikter og naturkatastrofer. Prisen er en anerkjennelse av organisasjonen slik den fremstår gjennom vitnesbyrd fra helsearbeidere i felten. Men som vanlig vil nobelprisen sikkert også bidra til å belyse sider ved Leger Uten Grenser som er mindre kjent og mer problematiske.

Kort tid etter at Menneskerettighetsutvalget i Den norske lægeforening ble opprettet i 1991 tok den internasjonale organisasjonen Médecins Sans Frontières kontakt fordi de ønsket å komme til Norge for å formidle vitnesbyrd om situasjonen for kurderne i Nord-Irak, sultkatastrofene i Afrika, om problemer knyttet til de internasjonale hjelpeorganisasjonenes konkurranse i felten, og om hvordan myndighetene i flere av mottakerlandene utnyttet situasjonen for å få nødhjelpsmidler. Menneskerettighetsutvalget hjalp til med å arrangere en pressekonferanse, møter med Utenriksdepartementet, og med utenrikskomiteen i Stortinget. Det gjorde et sterkt inntrykk å høre beretningene, oppleve formidlingsevnen og engasjementet, og ikke minst viljen til å belyse dilemmaer som organisasjonen selv stod oppe i.

Et godt eksempel på denne viljen er en artikkel skrevet av lederen for den norske avdelingen, Morten Rostrup, derhan belyser etiske dilemmaer knyttet til medisinsk nødhjelp (1). Leger Uten Grenser valgte å trekke seg ut av leirene



unge kvinner og menn som yter en heltemodig innsats i dramatiske situasjoner. Helterollen er salgbar, og er sikkertavgjørende for omfanget av de private midlene som samles inn. Leger Uten Grenser legger selv vekt på flere andre siderved sin virksomhet som ikke vinner like stor oppmerksomhet. De er involvert i mange mer møysommelige og byråkratiskeprosjekter. I disse dager er de aktivt engasjert i et fremstøt overfor Verdens handelsorganisasjon (WTO) for å bidratil at nødvendige legemidler blir tilgjengelige i fattige land (6). Foreløpig kombinerer de rollen som ung helt medrollen som verdig voksen, men mange andre hjelpeorganisasjoner vet at det kan være vanskelig over tid. Nobels fredsprisvil forhåpentligvis bidra til at de fortsatt kan utvikle denne kombinasjonen.

*Camilla Stoltenberg*

*Camilla Stoltenberg (f. 1958) er leder for Legeforeningens menneskerettighetsutvalg. Hunarbeider med genetisk epidemiologi som post doktor-stipendiat.*

---

## LITTERATUR

1. Rostrup M. Etske dilemmaer ved medisinsk nødhjelp. [www.leger-uten-grenser.no/artikler/innlegg/etske\\_dilemmaer.htm](http://www.leger-uten-grenser.no/artikler/innlegg/etske_dilemmaer.htm). 1.12.1999.
2. Stoltenberg C, Hoftvedt BO, Kiniger-Pasigli D, red. Non-governmental organisations and the tribunals: a new partnership. Oslo/Haag: International Criminal Tribunals for the former Yugoslavia and Rwanda/The Norwegian Medical Association Committee for Human Rights, 1996.
3. NTB. Uavhengige leger "lever" av UD-midler. Dagsavisen 8.11.1999.
4. Peleman K. Leger Uten Grenser er uavhengig. Pressemelding november 1999. Oslo: Leger Uten Grenser, 1999.
5. Greek section expelled from MSF movement. Secretary General confirms that there are only 18 sections within MSF. Pressemelding 21. oktober 1999. Athen/Brussel: Médecins Sans Frontières International Office, 1999.
6. Médecins Sans Frontières. Access to essential medicines. Open letter to WTO member states. [www.msf.org/advocacy/accessmed/wto/reports/1999/letr](http://www.msf.org/advocacy/accessmed/wto/reports/1999/letr) (29.11.1999).

---

Publisert: 10. desember 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra [tidsskriftet.no](http://tidsskriftet.no) 24. juni 2026.